

מעניין הפרשה

פסח | תש"פ

תוכן עניינים

דברי תורה לחג- 1

קושיה לחג הפסח- 2

סיפור- 2

באר ההלכה- 3

הגדה של פסח- 4

לחידודי- 4

מדוע הילדים חוטפים את

האפיקומן בליל הסדר? - 4

"דבר אל בני ישראל ויסעו"

הקב"ה פתח את הים ובני ישראל נכנסו פנימה והלכו בתוך הים ביבשה. על כזה פתרון אף אחד לא חלם!... אני עצמי זכיתי להרגיש מעין זו לא מזמן – מספר רבי שלמה לוויןשטיין שליט"א – כשטסתי משיקגו למכסיקו. שיקגו נמצאת בארצות הברית, והשפה המדוברת שם היא אנגלית, ואילו במכסיקו מדברים ספרדית. ואני את שתי השפות הללו לא זכיתי להכיר... כשאדם נוסע במטוס למדינה זרה, לפני הנחיתה נותנים לו שאלון, ובו עליו למלא את כל פרטיו האישיים: שמו, מאיזו מדינה הוא מגיע וכו', כך ידעו מי הוא ומה טיבו. גם בטיסה שלי קיבלתי שאלון כזה. הבעיה היתה שהמסמך הזה היה כתוב באנגלית ומתורגם לספרדית, ואני לא ידעתי מה לכתוב. איכשהו הצלחתי לכתוב את שמי וגם לציין שאני ישראלי. הבטתי מסביבי, אולי מישהו מהנוסעים יוכל לעזור לי למלא את השאלון, וראיתי שהמטוס ברובו ריק. ישבו שם כמה גויים מכסיקנים, וזהו.

מה עושים? התחלתי להתפלל ולומר פרקי תהילים. לפתע עלה בראשי רעיון: בפלאפון שלי יש את המספר של המארח שלי, שלמה שמו, והוא אמור לי לחכות לי בשדה התעופה. מיד כשאנחת אדליק את הפלאפון, אתקשר אליו, אקריא לו מה כתוב בפתק והוא כבר יסביר לי מה עלי לעשות.

כשנחתנו, חייגתי מיד את המספר של שלמה, וענתה לי מזכירה אלקטרונית בספרדית, ואז נזכרתי שהחליפו את הקידומות של הפלאפונים במכסיקו. בקיצור: אין לי אפשרות להתקשר אליו. חשבתי לעצמי: לא נורא, בודאי אשתו נמצאת בבית והיא תעזור לי. צלצלתי לביתם, וענתה לי המשרתת הגויה שלהם, בספרדית כמובן: "בואנו" (שלום בספרדית). ניסיתי לגמגם משהו על שלמה ועל יהודית אשתו, אך היא לא הבינה מה רוצים ממנה וניתקה את הטלפון. נו, עכשיו אני תקוע.

ועדיין לא התייאשתי. חשבתי לעצמי: הרי במשטרת הגבולות תמיד יש תור ארוך. היה זכור לי שבכניסה לארה"ב הוצרכתי להמתין למעלה משלוש רבעי שעה, וחשבתי שגם כאן יהיה כך. שלש רבעי שעה זה זמן ארוך, ובזמן הזה ודאי אמצא איזה יהודי שיעזור לי. הגעתי לאולם והנה הוא ריק! אין שום תור, רק אני הייתי שם ועוד ששה פקידים... ומה עכשיו?

הכנסתי את הטופס בתוך הדרכון שלא יראו את החלק הלא ממולא, ניגשתי לפקידה ואמרתי לה באנגלית עילגת: "אינני דובר אנגלית כל כך טוב..." אבל גם היא לא הבינה אנגלית, ולכן הפנתה אותי לפקיד השני שהוא דובר אנגלית. לא היתה לי ברירה, ניגשתי לפקיד ההוא ואמרתי לו באנגלית: "אינני דובר אנגלית, החבר שלי נמצא בחוץ. התכוונתי שיקרא לו כדי שיתרגם."

הפקיד הביט בי במבט חודר ואמר: "אם אינך יודע אנגלית, אז תדבר עברית!!!" אני על כל האפשרויות חשבתי, אבל על אפשרות כזו, שפקיד במכסיקו ידע עברית – על זה לא חשבתי... הקדוש ברוך הוא יודע טוב יותר מאתנו איך לעזור לנו, תפקידנו הוא להתפלל ולא לתת לו עצות... (אגאשמאקע ווארט מתוך 'ומתוק האור')

"ולבן ביקש לעקור את הכל, שנאמר ארמי אובד אבי"

כמה פירושים לשאלה היכן מצינו שניסה לבן לעקור את עם ישראל: א. כתוב במדרש ששלח לבן שליחים לעשו להודיע לו שיעקב חוזר מחרן ושהוא בדרך אליו, על מנת שעשו יהרגהו. (ע"פ ספר הישר) ב. לבן תכנן להורגו, ובאומות העולם מי שמתכנן לעבור עבירה ונאנס ולא עשה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשה. (ע"פ ירושלמי פאה פ"א ה"א) ג. נפסק בגמרא (גיטין סד): 'אמר רב יצחק האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה סתם (כל אחת שהיא) ומת שליחו, אסור בכל הנשים שבעולם' שמה זו קרובת ארוסתו שקידש לו שליחו. אברהם שלח את אליעזר לקדש אשה עבור יצחק, ורצה לבן להמיתו ע"י ששם לפניו קערה עם סם המוות כמובא במדרש. ובזכות אברהם איבנו ע"ה, נתחלפה הקערה ואכל בתואל ממנה ומת. ואילו הפיק לבן הארמי את זממו, היה יצחק נאסר בכל הנשים שבעולם ונמצא ח"ו זרעו של אאע"ה כלה מעליו. (רי יוסף מסלוצק) עוד ניתן לומר ע"פ זה, שבדיוק לכן פתח אליעזר בטרם אכל והסביר להם מפורשות: לא שלחו אותי לקדש אישה סתם, אלא דווקא מבנות משפחתנו! ואם כן, לא יעזור לכם להרוג אותי, שאם תהרגוני יהיה יצחק אסור רק בבנות המשפחה שלכם. (דברי מהרי"א) ד. כל הארמים רצו להשמיד את זרע יעקב ולבן בכללם. ה. מזה שנאלצו יעקב ובניו לגלות למצרים ולא נשארו בגלות אצל לבן, כי הקב"ה ראה שלבן מבקש לעקור את הכל ומהר הצילנו השי"ת מידיו בטרם יעלה בידו להפיק את זממו. (ט"ז) ו. מזה שגרם ליעקב וילדיו הרכים לברוח מפניו וסכנה לילדים ולנשים טורח הדרך בהילות שכוז. ז. רצה לערב את בניו עם בני יעקב ולבוללם, שהרי אמר: "הבנים בניי וכו'. ח. ביקש לעקור את יראת השמים (שחשובה כ'הכל') מלבו של יעקב, בזה שאמר שהקב"ה אמר לו בחלום שלא ידבר עם יעקב מטוב ועד רע, ובכל אופן - 'יש לאל ידי לעשות עמכם רע', איני מאמין בהשגחה העליונה ח"ו.

סיפור לחג הפסח

באחת מארצות הנכר היה מכהן בממשלה שר חשוב, 'דיינו' שמו, שהיה שונא יהודים גדול. פעם אחת, גנב דיינו את טבעת המלך והעליל על רב היהודים כי ידו במעל.

המלך קרא לרב והודיע לו בלשון שאינה משתמעת לשתי פנים, כי הוא רוצה את הטבעת תוך עשרה ימים, ולא – מרה תהיה אחריתו ומר יהיה גורל אחיו היהודים. מעשה זה התרחש כמה ימים קודם חג הפסח, בערב הפסח הזמין הרב בגדים לבנים כמנהג המקום, והזמין אליו לליל הסדר עשרה עניים, הלבשים ואירחם בביתו. בלילה יצא המלך והשר הצורך לרחוב היהודים, ביקשו הם לראות מה מעשיו של הרב בלילה זה. והנה ראו הם בבית הרב עשרה אנשים לבושים לבן, כדמות מלאכים דמותם, והרב בקולו הרם שואל משהו והמלאכים עונים אחריו בקול: "דיינו", והדבר חוזר על עצמו שוב ושוב. הבין המלך לתומו כי על גניבת הטבעת שלו שואל הרב, והמלאכים עונים לו: "דיינו", כלומר, דיינו הוא הוא הגנב, פנה המלך אל השר והכריחו לגלות את האמת, וכך נתפס שר המלך צורך היהודים בקלקלתו.

קושיה לחג פסח

רבן גמליאל אומר, כל שלא אמר שלושה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו, פסח מצה ומרור וכו' הגדה של פסח)

צ"ב, מדוע הקדים 'מצה' למרור, והרי מצה רומזת לגאולה כמו שאומר: 'על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ וכו' כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה'. והיינו בשעת היציאה ממצרים. ואילו המרור רומז לשעבוד מצרים, והיה ראוי להקדים שעבוד לגאולה [ואף כי אמנם סדר אכילת המצה והמרור כן הוא, שקודם אוכל מצה ולאחר מכן מרור, אולם התם י"ל שהוא מדיני הסעודה להקדים אכילת פת לאכילת המרור שהוא ירק. אולם בדברי רבן גמליאל צ"ב, ודוחק לומר דנקט סדר זה משום לתא דסדר האכילה].

עוד צ"ב, מפני מה פתח ב'פסח', כיון שאמר שטעם הפסח הוא על שום שהקב"ה פסח על בתי בני ישראל במצרים, וזה הלא היה בעת הגאולה אחר המרור וקודם הימצה' שהיא כנגד שעת היציאה ממצרים, כמו שאמר: 'שלא הספיק בצקם להחמיץ וכו' [ואם משום זמן אכילת הפסח במצרים, שוב היה צריך להזכירו לברך 'מצה' שהרי את הפסח אכלו על השובע אחרי המצות], ויל"ע.

תרוץ א' נקט כסדר הפסוק

עוד כתב מהר"י אברבנאל (שם), שכן מבואר בפסוק בפרשת החודש (שמות יב, ו-ח), שציוה הקב"ה בתחילה על הפסח, ואחר כך על המצות והמרורים, והתנא נקט בסדר הפסוק [וכך נאמר שם: והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחדש הזה, ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים. ולקחו מן הדם, ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף, על הבתים אשר יאכלו אתו בהם. ואכלו את הבשר בלילה הזה, צלי אש ומצות, על מררים יאכלהו. וכן נאמר בענין פסח שני (במדבר ט, יא): בחדש השני בארבעה עשר יום בין הערבים יעשו אתו, על מצות ומררים יאכלהו].

אמנם בקול הרמ"ז (פסחים פ"י מ"ה) ובפרי צדיק (לרבי צדוק הכהן מלובלין, פסח אות ה) הקשו גם על סדר הפסוק, מדוע נקט סדר זה.

תרוץ ב' מקור הדין מפסח

במשנה (פסחים פ"י מ"ה) שנינו ענין זה: רבן גמליאל היה אומר, כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח, לא יצא ידי חובתו, ואלו הן: פסח מצה ומרור. פסח - על שום שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים. מצה - על שום שנגאלו אבותינו במצרים. מרור - על שום שמררו המצריים את חיי אבותינו במצרים.

ובתוספות יום טוב (שם) ביאר, שדין זה נלמד מכך שנאמר (שמות יב, כז) 'ואמרתם זבח פסח' [וכן יש גירסא במשנה שבגמרא (פסחים קטז, ב)], והיינו באמירה, שצריך לומר 'פסח זה', והוקשו מצה ומרור לפסח.

ולפי זה תירץ הון עשיר (שם), שלכן הקדים התנא את הפסח, משום שמצה ומרור נלמדים ממנו [והם נשנו כסדר הפסוק וכנ"ל].

תרוץ ג' מודים על הטובה ואחר כך על הרעה

הכתב סופר (הגדה של פסח כאן, דף כה, ב) הקשה כעין קושיות אלו, שלכאורה המרור צריך להיות קודם לפסח ומצה, שהמרור מרמז לשעבוד, ואילו הפסח והמצה מרמזים לגאולה, והשעבוד קדם לגאולה.

והביא מה שאמרו חז"ל (ברכות נד, א), שחייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, והיינו שצריך לקבל הרעה בשמחה (שם ס, ב). ולכן אנו עושים זכר ליציאת מצרים בפסח מצה ומרור, שקרבן פסח משמש גם כקרבן תודה, שאנו מודים ומשבחים להשי"ת על כל הטוב אשר גמלנו, וכפי שאנו אומרים בהגדה 'לפיכך אנו חייבים להודות' וכו'. והמצה מרמזת על הגאולה, והמרור על השעבוד, ועל שניהם אנו מודים, משום שגם השעבוד היה לטובתנו.

ולפי זה תירץ, שלכן הקדים רבן גמליאל פסח למצה ומרור, משום שהפסח הוא העיקר והתכלית, שעל ידו אנו מודים לה' ומקריבים תודה על הטוב ועל הרע, והמצה ומרור מבטאים את הטוב ואת הרע.

באר ההלכה

מה דינו של קמח מלפני פסח ש לא נמכר לגוי, ואדם שמכר מאכל אסור - האם צריך לשלם לקונה למרות שנהנה הקונה מן המאכל?

ספק חמץ שלא נמכר לגוי

מעשה באחד שנערך לקראת בר המצוה של בנו שהיתה ימים ספורים לאחר פסח, והזמין אצל קייטרינג מסוים עוגות ורוגלאך ושאר מיני מאפה שיכינו אותם לאחר הפסח. והנה לאחר הבר מצוה נודע לו שהכל נאפה מקמח שנטחן לפני פסח, וכששאל את בעל הקייטרינג למה לא הכין מקמח שנטחן לאחר הפסח, אמר לו שקמח אינו חמץ ולפיכך אף לא כלל אותו במכירת חמץ אלא השהה אותו ברשותו בפסח.

כשמע זאת בעל השמחה נחרד מאד, ואמר שאם היה נמכר לגוי הרי מעיקר הדין מותר באכילה, ואף שהוא מהדר לאכול אך ורק מקמח שנטחן לאחר הפסח, בדיעבד לא יתענה על זה בה"ב, אבל כאן מדובר בקמח חמץ שלא נמכר לגוי ושהה ברשות ישראל בפסח, יוצא שנכשל הוא ואורחיו באכילת חמץ שעבר עליו הפסח.

מעתה נשאלת השאלה – מה הדין של האוכל שנאכל, האם בעל השמחה חייב לשלם, ואם כבר שילם מראש האם בעל הקייטרינג חייב להחזיר את הכסף.

מוכר מאכלות אסורות

ובכן, הבה ונלמד בבכורות (דף לז) דין המוכר מאכלות אסורות, ונראה בעזרהש"ת כמה חילוקים בין איסורי תורה לאיסור דרבנן ובין איסור אכילה לאיסור הנאה, והאם אכן קמח הוא חמץ גמור.

קנה איסור תורה ואכלו בשוגג

מבואר במשנה בבכורות (דף לז), שהמוכר בשר ונתברר שהיה טריפה, מה שאכל הקונה – אכל ומה שלא אכל – יחזיר למוכר את הבשר, והמוכר חייב להחזיר את הכסף גם של מה שאכל, ובגמ' נחלקו התנאים האם דוקא דבר מאוס כנבלות, טריפות ושרצים אכל איסור שאינו מאוס כגון בכור וטבל לא, או שכל האיסורים שווים, הלכה נפסק בחו"מ (רל"ד) וביר"ד (סי' קל"ט) שכל המוכר דבר שאיסור אכילתו מן התורה צריך להחזיר את הכסף.

חילוק בין איסור תורה לרבנן

הרמב"ם (פ"ז ממכירה בסופו) כתב שדוקא באיסורי תורה צריך להחזיר את הכסף, אבל באיסור אכילה מדרבנן אם לא אכל – המקח בטל ויחזיר את הכסף, אבל אם אכל צריך לשלם, ונפסק בשו"ע חו"מ ויר"ד וכתב הסמ"ע הטעם שרק באיסור תורה קנסו אותו ולא בדרבנן, טעם נוסף כתב שבאיסור תורה לא נהנה באכילתו אלא מצטער על שנכשל באיסור בשוגג משא"כ בדרבנן.

והש"ך ביר"ד (סי' קל"ט ס"ק כ"ז) תמה ע"ז למה לא יצטרך להחזיר את ההפרש במחיר בין איסור להיתר ותי' דהטעם שכשחכמים גזרו לא אסרו כדי להוציא ממון דלענייני ממון יש להעמידו על דין תורה.

העובר על דרבנן בשוגג – האם צריך כפרה

והנתיבות המשפט כתב לבאר ולחדש שהאוכל דבר האסור מדרבנן בשוגג אין צריך כפרה וכאילו לא עבר עבירה והרי הוא לאוכל כאילו אכל מאכל כשר לכן צריך לשלם את הדמים

והאריכו האחרונים בחידושו והוכיחו שגם בדרבנן צריך כפרה, ובאו"ח סי' של"ד סכ"ו כתוב שאם חלל שבת בדרבנן בשוגג צריך להתענות ארבעים תעניות.

קמח שעבר עליו פסח – דעת המש"ב והחז"א

עתה נבאר את דין הקמח אם הוא חמץ גמור, המש"ב (סי' תנ"ג ס"ק כ"ד) כתב שנחלקו האחרונים בקמח שבזמננו [זמן הפוסקים] שמשרים את החיטים ומשהים אותם במים שאסור בפסח, אם עבר ושהה אותו לאחר פסח יש אוסרים בהנאה ויש מתירים למכור לגוי לאחר פסח כיון שהוא רק ספק חמץ, אבל אסור לישראל לאכול לאחר הפסח, והחז"א (סי' קכ"א ס"ק כ"ג) כתב שנחשב ודאי חמץ כיון שרוב חיטים ששוהות במים מחמיצות, ואף ספק חמץ כיון שנאסר להשהותו בפסח מספק איסור תורה, גזרו עליו חכמים שייאסר בהנאה לאחר הפסח.

בטחנות הקמח שבימינו, מרטיבים את החיטים ומשהים אותם במים בין שש עשרה שעות לעשרים שעות, באופן שלהמש"ב י"א שהוא ספק חמץ ואסור באכילה ויש אוסרים אותו בהנאה, ולהחז"א אסור בהנאה.

דין התשלום לקייטרינג

מעתה יש לדון בקייטרינג שהשהה ברשותו קמח בפסח שלא נמכר לגוי והאכיל אותו לאורחים שלצד שהוא אסור באכילה, חייב בעל השמחה לשלם כדין איסור דרבנן שאכלו בשוגג, אבל לצד שאסור בהנאה בזה כתבו הרמב"ם והשו"ע שגם באיסור דרבנן אינו חייב לשלם, דמאחר שאסור בהנאה הרי אינו ראוי לכלום.

לפי"ז נראה שאם עדיין לא שילם – יש לפטור אותו מלשלם כיון שהוא המוחזק, ויאמר הבא ראייה שהחמץ מותר בהנאה, אך אם כבר שילם יתכן שאינו צריך להחזיר את הכסף שיכול לסמוך על המתירים בהנאה, ויש לפלפל בזה.

וכל האמור זה כשלא מכרו לגוי, אבל בקמח שנמכר לגוי אם ראוי להחמיר לא לאכול לאחר פסח בזה יעשה כל אחד כדעת רבותיו.

מדוע הילדים חוטפים את האפיקומן בליל הסדר?

הגדה של פסח

"כנגד ארבעה בני דברה תורה"

עלינו לדעת, אמר הגאון רבי אלחנן בונים ווסרמן - כי לא כל הבנים ולא כל בני האדם שווים בדעותיהם ובהבנתם ולכן לכל אחד ואחד יש לדבר בשפה המובנת לו ובהסבר הראוי לו, שאם לא כן... משל למה הדבר דומה? לכפרי אחד שפתח בכפרו חנות בגדים ובתמימותו הרבה הביא לשם בגדים מסוגים שונים אולם במידה אחת... לא גדולים וקטנים צרים ועבים אלא מידה אחת!...

ומה אתם חושבים - אמר רבי אלחנן בבת צחוק - איך נראו בני אותו כפר מכאן ואילך? ... מי שהיה גבה קומה הגיעו השרוולים למרפקו והמכנסיים אל ברכיו... ומי שהיה נמוך נשרד סרח העודף אחריו על הארץ והעלה ענן אבק בהליכתו...

מי שהיה רחב מתניים ובעל בשר לא הצליח לרכוס את כפתוריו ומי שהיה רזה יכל להקיף עצמו בסודר פעמיים!... ממש כך - סיים רבי אלחנן - צריכה להיות הנהגותינו עם הבנים איש ואיש כהבנתו, איש ואיש כרום וערכו!

"הא לחמא עניא"

כל מפרשי ההגדה התקשו מדוע מתחיל בעל ההגדה את ההגדה עם העניין של הכנסת אורחים. וודאי שהיא מצווה גדולה אך מה ענינה להגדה של פסח.

ותירץ רי"ד סולוביצ'יק: עפ"י המבואר בגמ' בקידושין (כ"ג ע"א) ש"מה שקנה עבד קנה רבו", אין לו דבר משלו לתת לזולת.

הביטוי החריף ביותר לעבדות, היא חוסר היכולת לתת לזולת. לכן מתחילים את ההגדה בהכנסת אורחים, מאחר וזוהי החירות במלוא עוצמתה, להראות שאין אנו עבדים אלא בני חורין ובכוחנו לתת לזולת- להכניס אורחים ולהזמין לסעוד על שולחנו.

1. אמר רבי אליעזר: הטעם שהילדים חוטפים את האפיקומן בליל הסדר, כדי שלא יירדמו וילכו לישון, ועל ידי זה שהם מנסים לגלות ולמצוא את מצת האפיקומן הם נשארים ערים ושומעים את סיפור ההגדה (פסחים קט).

2. יש שכתבו שהיות שהאנשים נוטים להיות עייפים בליל הסדר מחמת טרדות היום, וגם שתיית ארבע כוסות היין גורמת לעייפות, וחששו חכמים שמא ישכח לאכול את האפיקומן בסוף הסדר, על כן תיקנו שהילדים ינסו לחטוף את האפיקומן, וכך יזכור האדם לאכול את מצת האפיקומן (הגדת מהר"ז עמוד נד).

3. בלילה זה לקח יעקב אבינו את הברכות מעשיו אחיו במרמה, ותמצא שהמילה "במרמה" היא בגימטרייה, 287 וגם המילה "אפיקומן" היא בגימטרייה 287, וזכר לדבר גם הילדים חוטפים את מצת האפיקומן מהוריהם (מנחת אליהו עמוד נג).

4. כיוון שהילדים סייעו להוריהם במצרים לקחת את הרכוש המצרי, וטרחו והתאמצו לשאת את רכוש מצרים עליהם, על כן נותנים להם לחטוף את האפיקומן, ואחר הפסח נותנים להם פרסים ומתנות לרוב (בלילה שירו עימי עמוד תטו).

5. ידוע שהכלבים שומרים מן הגנבים, כמובא במסכת פסחים (ק"ג), והרי במצרים נתקיים באבותינו "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשוננו", וכך יכלו ישראל לקחת מבתי המצרים רכוש רב. וזכר לדבר אנו נותנים לילדים לקחת את האפיקומן ואין פוצה פה, וגם הילדים אינם חוששים שמא הכלבים ינבחו, ומדוע? מפני שלכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשוננו בלילה זה (מכתב סופר לרה"ג שמעון סופר זצ"ל).

6. נהגו לתת לילדים לחטוף את מצת האפיקומן בלילה הזה, ונהגו עוד שהאב מבטיח לבנו משהו בתמורה והבן מחזיר את האפיקומן לאביו על סמך הבטחתו, אף על פי שעדיין לא קיבל דבר. וזוהו אנו מרמזים לקב"ה כביכול שגם אנו סמוכים ובטוחים על הבטחתו שהבטיח לגאול אותנו, אף על פי שעדיין לא גאל אותנו (ישראל סבא עמוד מו בשם האדמו"ר מצאנז זצ"ל).

7. כיוון שבחג הפסח נידונים על התבואה, ונאמר בתורה (בראשית מז, יב): "לחם לפי הסף", היינו שהאדם צריך להביא פת לחם לילדיו, על כן נהגו שהילדים חוטפים את מצת האפיקומן, להזכיר לנו שנבקש ונתפלל על התבואה כראוי, כדי שיהיה לחם ופת בשפע לילדים (מגיד משנה הלכות עמוד קמג).

8. היצר הרע נקרא בתואר "צפוני", וצריך האדם לעשות תחבולות כדי לסלקו, וגם האפיקומן נקרא בתואר "צפוני", ונותנים לילדים לחטוף את האפיקומן בתחבולות, לרמוז להם בזה שכל ימיהם יעשו תחבולות נגד היצר הרע להכניעו (מתנת משה עמוד רכ).

לחידודי - מדור לחידוד המחשבה

מי פטור ממצוות היסבה (אף שאינו חולה ואינו יושב לפני רבו, אלא פטור בכל מקרה)?

מקורות: כף החיים תעב ס"ק כב.